

Suchánkovo najnovejše delo **Zrcalo lambda** (2026), po katerem je razstava dobila naslov, tej konstelaciji dodaja še en register. Osredotoča se na eno samo vazo, frekvence in proces zrcaljenja, ki se odvija v gledalcu, pri čemer vazo vzpostavlja kot akustično in prostorsko telo – kot obliko, povezano z zamejenostjo, volumnom in resonanco. Zrcaljenja ne izzove drug objekt, temveč nastaja skozi gledalčev položaj, zaznave in telesno povezavo z delom. Lambda kot simbol za valovno dolžino merljivo frekvenco povezuje z utelešeno izkušnjo, zrcalo pa sugerira podvajanje, ki ostaja nestabilno in odvisno od zaznave.

Razstavljeni dela prikažejo, da frekvenca ni le fizikalna vrednost, temveč tudi razmerje. Kamen je lahko partitura; signal je lahko prostorski; črta je lahko nestabilna. Nihalo lahko ponavljanje preoblikuje v razliko, algoritem pa skozi naključje generira obliko. En sam objekt lahko ustvari polje odbojev, ki so odvisni od gledalčevega položaja, pričakovanj in lege telesa. Zrcalo lambda tako ne predstavlja dominantne osrednje metafore, temveč odpira polje, v katerem se resonanca, odboj, meritev in zaznava neprestano medsebojno spreminjajo.

– Barbora Kundračiková

BIOGRAFIJI

Spletna stran



Jiří Suchánek (Češka) je zvočni in medijski umetnik, glasbenik ter multimedijski eksperimentator. Njegov umetniški pristop je sintetičen – združuje zvok, svetlobo, kiparske objekte, elektroniko in kodiranje s skrbno izbranimi prostori. S svojim delom raziskuje razmerje med naravo, tehnologijo in obstojnostjo elektronskih medijev v ekstremnih klimatskih razmerah. Študiral je na Fakulteti za likovno umetnost Tehnološke univerze v Brnu, kjer vodi tudi zvočni studio. Je ustanovitelj kolektiva Svitava Lab.

www.jiri-suchanek.net, <https://svitava.org/>

Barbora Kundračiková (Češka) je docentka na oddelku za umetnostno zgodovino Univerze Palacký v Olomoucu. Dela tudi kot kuratorica v Muzeju umetnosti Olomouc - Srednjeevropski forum ter kot samostojna kuratorica. Njena področja zanimanja vključujejo evropsko umetnost 20. in 21. stoletja, tehnične reprezentacije, metodologijo umetnostne zgodovine in analitične pristope k estetiki.

Jiří Suchánek
ZRCALO LAMBDA
5. 6.–4. 7. 2026



Jiří Suchánek

ZRCALO LAMBDA

5. 6.–4. 7. 2026

MMC KIBLA/KiBela

Zrcalo lambda, razstava češkega vizualnega in zvočnega umetnika Jiříja Suchánka, spreminja Multimedijski center KIBLA v resonančno polje frekvenc, odbojev in prostorskih razmerij. Naslov združuje dve ideji: lambda kot simbol valovne dolžine, frekvence in nevidnih struktur ter zrcalo kot simbol odseva, inverzije, podvajanja in negotovosti zaznave. Rezultat je globoko poetičen in obenem preišljeno natančen.

V Suchánkovi viziji KiBela postane akustični in prostorski instrument, ki usklajuje snov, zvok, gibanje, magnetne impulze, geološki spomin, algoritmične sisteme in telesno zaznavanje ter jih postavlja v odnos medsebojnega vplivanja. Posamezne instalacije, ki delujejo kot avtonomne postaje, ne prikazujejo zgolj skritih procesov, temveč ustvarjajo situacije, ki s pomočjo zvoka, svetlobe, vibracij in gibanja obiskovalcu omogočajo zaznati, kako se prostor vzpostavlja, prekinja, odbija in preoblikuje.

Zrcalo lambda se vzpostavlja kot okolje, kjer se edinstveno lahko pojavi kot podvojeno, kjer stabilno prične vibrirati, nevidno pa prek resonance postane zaznavno. Razstavnici prostor tako postane resonančna krajina, v kateri ima vsak predmet, vsak interval in vsaka vibracija svoje skrbno in natančno odmerjeno mesto.

*

Prostor ni nikoli zgolj prazna posoda – opredeljujejo ga meje, velikost, razmiki in razdalje, lega, materialnost, akustika ter spomin. V projektu Zrcalo lambda prostor oblikuje tudi frekvenca: valovne dolžine, vibracije, resonance, odboji in zakasnitve, ki se širijo skozi snov, arhitekturo in telo gledalca. Jiří Suchánek na ta način ustvarja okolje, v katerem geološki spomin, akustični odboj, magnetna napetost, mehansko gibanje, kaotično vedenje in algoritmične strukture postanejo zaznavni kot zvok, vibracija, ritem, svetloba, gibanje in prostorska razmerja. Njegov pretanjen občutek za prostor in okolje že dolgo vzbuja pozornost, kar se na drugi, a s tem tesno povezani ravni, odraža v živahni skupnosti enega maloštevilnih ustvarjalnih laboratorijev na Češkem, Svitava Lab s sedežem v Brnu, pa tudi v produkcijah, dogodkih in festivalih, kot sta Sonda in Trychtýř, ki jih redno organizira.

Poetični naslov Zrcalo lambda odpira široko polje asociacij. Lambda, pogosto uporabljena kot simbol valovne dolžine, meri na frekvenco kot hkrati merljiv pojav in utelešeno izkušnjo. Ogledalo pa sugerira odsev, odboj, obrat, simetrijo in podvajanje, pa tudi negotovost – kot vemo, ogledalo nikoli preprosto ne ponovi resničnosti, temveč preoblikuje lego, premika položaj in ustvarja razmerja med tem, kar je prisotno, in tem, kar se zdi.

Suchánek v svoji dolgoletni praksi, ki se giblje med zvočno umetnostjo, medijsko umetnostjo, instalacijo, eksperimentalno kompozicijo ter izobraževalnimi in skupnostnimi praksami,

uporablja zvok, svetlobo, predmete, mehaniko, elektroniko in kodiranje, da razgali procese, ki so običajno nedostopni neposredni zaznavi. Zrcalo lambda te procese razume kot razmerja resonance. Najpomembnejšo vlogo ima zvok, saj predstavlja pravi način približevanja resničnosti – prek zvoka lahko zaznamo tisto, česar ni mogoče neposredno videti, in doživimo, kako se prostor spreminja glede na razdaljo, odboj, vibracijo in lego.

Naslov se dotika tudi ene osrednjih operacij Suchánkovega dela. Opozarja na tisto, kar običajno ostaja pod pragom neposredne zaznave – resonanco snovi, akustično vedenje kompleksnih fizikalnih procesov, spomin kamna, nestabilnost sistemov in nevidne sile, ki oblikujejo gibanje in zvok. Frekvence, s katerimi operira, niso le akustične: lahko so geološke ali seizmične, ujete v kamen in plasti; magnetne in elektromagnetne ali mehanske, generirane z motorji, nihali in vrtečimi se predmeti; algoritmične, ustvarjene s kodo, merjenjem in podatki; ali telesne, zaznane kot vibracija, lega, ravnotežje in dezorientiranost. Vendar pa Suchánek ne ostaja zgolj pri reprezentaciji teh pojavov, temveč konstruira situacije, v katerih jih je mogoče začutiti, izmeriti, prevesti in izkusiti.

Suchánkovo delo zajema s področij zvočne in medijske umetnosti, eksperimentalne kompozicije, instalacije ter gradnje zvočnih sistemov. Zvok, svetlobo, objekte, mehaniko, elektroniko in kodo usklajuje s skrbno izbranimi prostori in obratno, pri čemer pogosto dopušča, da pri generiranju zvoka in svetlobe sodelujejo naravni, kaotični ali termodinamični procesi. Njegova praksa temelji na transformaciji – vizualizaciji ali sonifikaciji – dogajanju, ki so sicer težko neposredno zaznavna. V tem smislu zvok ni le estetski medij, temveč tudi način približevanja resničnosti – postane sredstvo za iskanje ravnotežja med preciznim nadzorom in notranjo nepredvidljivostjo.

Razstavo lahko beremo na dva načina – uporabimo referenco, ki je morda nepričakovana, a toliko pomembnejša: Gaston Bachelard. Prvi nas spomni na njegov premislek o intimnem, zamišljenem in naseljenem prostoru – hiši, notranjosti, zavetišču, poetični globini prostorske izkušnje. Drugi, prav tako pomemben, se nanaša na Bachelarda kot epistemologa. Za Bachelarda – in enako za Suchánka – znanje ni preprosto rezultat neposredne zaznave, temveč ga je treba graditi, preizkušati, popravljati in preoblikovati. Znanstveno mišljenje se začne tam, kjer pride do reorganizacije naivne izkušnje. Resničnost postane spoznavna šele, ko preide skozi instrumente, modele, meritve in konceptualne strukture.

Na tej točki postanejo Suchánkove instalacije posebej pomembne, saj ne ustvarjajo le vzdušja, temveč konstruirajo situacije, v katerih je prostor mogoče doživeti drugače. Snov preoblikujejo v zvok, razdaljo v zakasnitev, odboj v smer, nestabilnost v ritem in skrite sile v zaznavne dogodke. Razstavni prostor tako postane epistemski prostor – ne gre za laboratorij v strogem znanstvenem pomenu, temveč za kraj, kjer je zaznavanje organizirano tako, da nevidni ali podpovršinski procesi postanejo vidni.

Tudi sodobna filozofija znanosti ni slepa za to notranjo paradoksalnost. Znanje ni več razumljeno kot prozorno ogledalo resničnosti. Posredujejo ga modeli, instrumenti, meritve, reprezentacije in eksperimentalne postavitve. Suchánkova dela delujejo v podobnem registru. Sveta ne razlagajo od zunaj, temveč ustvarjajo pogoje, v katerih določeni vidiki sveta postanejo slišni, vidni in prostorsko izkušeni od znotraj.

Galerija KiBela je za ta proces ključnega pomena. Njene meje, ritem stebrov in akustične lastnosti tvorijo aktivno strukturo. Nima odprtega horizonta, v katerega bi se zaznavanje lahko razpršilo. Prostor je zaprt, členjen in resonančen. Kar bi se v odprti krajini razpršilo, je tu zadržano, odbito in vrnjeno. Arhitektura deluje kot resonančna posoda, merilna komora ali notranja površina.

Znotraj tega okolja posamezna dela delujejo kot avtonomne postaje, instrumenti oziroma entitete. Vsako ima svoje dimenzije, os, materialno logiko in modus delovanja. Vsako zaseda določeno mesto, ki pa nikakor ni nepomembno. Razdalja med deli predstavlja aktiven interval, ki omogoča razvoj zvoka, potovanje odbojev, zaznavanje gibanja ter obiskovalcu olajša zaznavanje razmerij med posameznimi sistemi.

Dela, kot so **Geofonija**, **Perplex**, **Nihalo**, **Thomasov atraktor**, **Rdeča mejna linija**, **Študija spektra #1: Naključje naključja** in **Zrcalo lambda**, to logiko konkretizirajo na različne načine. Vsa temeljijo na frekvenci, odboju, nestabilnosti ali transformaciji, vendar nobeno naslova ne ilustrira neposredno ali dobesedno. Skupaj ustvarjajo konstelacijo, v kateri se zvok, snov, gibanje, signal in zaznavanje neprestano prevajajo drug v drugega.

Geofonija (2024) preoblikuje kamen v površino, ki jo je mogoče brati, meriti in sonificirati. Opira se na frekvence, značilne za geologijo – spomin apnenca, odtis trajanja, sedimentacijo, erozijo in transformacijo. Kamna ne dojema kot nemo snov, temveč kot materialni arhiv, ki hrani sledi časa, pritiska in gibanja. S skeniranjem, merjenjem in zvočno sintezo navidezno negibni objekt postane partitura, nekaj, kar je mogoče interpretirati, prevesti in narediti slišno.

Perplex (2018) temelji na akustični in informacijski frekvenci: odboju, popačenju signala, zakasnitvi ter prostorski dezorientiranosti. Signal nikoli ni preprosto prenesen iz ene točke v drugo, temveč se odbija, spreminja smer, izgublja stabilnost ali pa ga prostor, skozi katerega prehaja, na novo interpretira. Delo postane slišno prav zato, ker je vsako dejanje komunikacije obenem tudi dejanje transformacije. Kar doseže poslušalca, ni nikoli zgolj izvorni signal, temveč tudi rezultat odboja, interference in prostorskega posredovanja.

Nihalo (2026) razkriva mehansko frekvenco kot krhko razmerje med ponovitvijo in naključjem. Evocira merjenje, gravitacijo, ritem in nadzor ter preigrava majhne odklone, ki se pojavljajo znotraj urejenega gibanja. Nihalo implicira red, vendar njegovo gibanje ni nikoli povsem nevtrarno. Pokaže namreč, kako lahko ritem postane nestabilen, kako ponavljanje ustvari razliko in kako se tudi navidezno preprost mehanski sistem odpira vprašanjem ravnotežja, trajanja in telesne zaznave.

Thomasov atraktor (2025) daje obliko algoritmičnim in kaotičnim sistemom, v katerih vlada določen red, ki resnično obstaja, a ni nikoli povsem predvidljiv. Delo izpostavlja vrsto strukture, ki nestabilnosti ne zavrača, temveč jo vključuje kot enega svojih pogojev. Vzorec in nepredvidljivost na tej točki soobstajata drug ob drugem. Sistem se nikoli ne sesuje v naključje, hkrati pa se upira popolnemu nadzoru. Razstavljeno delo idejo frekvence razširja na matematične in dinamične strukture – oblike, ki se ponavljajo, variirajo, gubajo in preobražajo.

Rdeča mejna linija (2016) obravnava črto kot prag, dozeten za moteče dejavnike, ki ga je mogoče z vibracijo in zvokom raztezati, krčiti in preoblikovati. Črta namiguje na razdelitev, mejo, opozorilo ali ločnico, vendar v Suchánkovi perspektivi ni fiksna, temveč občutljiva na pritisk, resonanco in nestabilnost. Kar se zdi kot jasna meja, začne delovati kot vibrirajoča membrana. Delo tako postavlja odboj in frekvenco v polje prostorske in simbolne ločitve: črta ni več preprosto tisto, kar ločuje, ampak se odziva.

Študija spektra #1: Naključje naključja (2018) razstavno postavitve razširja na področja algoritmične kompozicije, svetlobe, spektra in platenja naključij. Naključje ni razumljeno kot odsotnost reda, temveč kot pogoj, ki poraja nestabilne strukture. Delo prehaja med izračunom in nedoločenostjo, sistemom in dogodkom ter nakazuje, da ima lahko tudi tisto, kar se zdi naključno, gostoto, ritem in notranja razmerja.